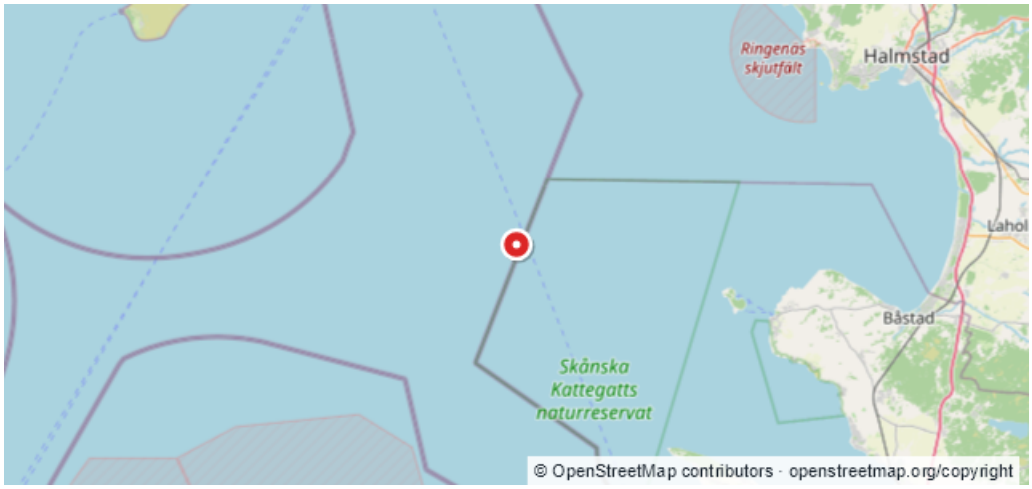
Kronprins Wilhelm S/S

ID: 2693 · Sikker position
www.vragguiden.dk/vrag/2693

Position & Dybde

WGS84 · Beregnet WGS84-visning
56:29,726N 12:11,284E

ED50
D.56:29,717 12:11,441

Dybde (top)	Dybde (bund)
33 m	**40 m**
Stævnretning	Afstand til kyst
290	**22,2 km**

Beskrivelse

Forlist 2.11.1917Kilde:$.Dana GPS D.56.29.717 12.11.441 Stævn i 290 grader DYBDEN i selve vraget er op til 42 meter. DER ER MEGET TRAWL OVER VRAGET. Flot og stort vrag, som står lige på bunden, og med 2 stk 10.5 cm kanoner ombord, og masser af ammunition. Det ses tydeligt på vraget, at det gik hårdt ud over det, inden det sank. Vraget er kendt for at huse store langer og alle andre fisk. Passager- og fragtdamper bygget i 1914-15 på Stettiner Oderwerke. 1768 BRT/1056 NRT, længde 77 meter, bredde 10,86 meter og dybtgående 6,95 meter. Tregangsmaskine, fart 10 knob. Ombygget til hjælpeskib "K" (den officeille betegnelse) i 1915 for den Tyske Kejserlige Marine. Sejlede dels som ledsagefartøj ved konvojer af handelskibe i <stersøen og Kattegat, og dels som ubådsfælle. For at camuflere skibet sejlede den under flere forskellig flag og navne. "Marie af Flensburg" er nævnt i avisartikler og i de engelse papirer. Blev sænket af engelske destroyere 2 nov. 1917 og 33 omkom. Kilde:$.Klaus Hansen, 1994 Kronprinz Wilhelm blev bygget i Stettin for Stettin-Rigaer Dampschiffgesels- chafts, som drev passager- og fragtfart på Rusland samt de Baltiske pro- vinser. Efter udbruddet af Første Verdens krig måtte trafikken indstilles, og skibet blev beslaglagt af den kejserlige marine, som ombyggede det til hjælpeskib. På første togt løb skibet på grund ved <lands S"dre Odde og kom først flot flere timer senere med assistance fra to torpedobåde. Tilbage i Kiel fandt man bunden så beskadiget, at skibet måtte i dok for en større reparation. Senere på året var skibet på patrulje i det sydlige Kattegat, hvor det sænkede en ubåd i nærheden af Anholt. <ret gik med konvojtjeneste i <ster- søen, hvor engelske ubåde, ofte med russisk besætning, var en trussel mod tyske skibe, eller på patrulje i Kattegat. Først i 1917 blev Kronprinz Wilhelm sendt på togt i Kattegat med ordre til om muligt at opbringe en damper på vej til England med levnedsmidler. Opgaven mislykkedes og kort efter blev skibet lagt op i Stettin. Sidst i oktober blev skibet sendt på togt i Kattegat, hvor det på vej tilbage til basen blev opdaget af en engelsk flådestyrke på raid efter fjendtlige skibe. Efter en kort og voldsom træfning var skibet forvandlet til et flydende vrag, som stod i flammer fra for til agter. De engelske skibe bjærgede de af besætningen, som var

sprunget i havet, inden de forlod stedet. Om bord var stadig en del af besætningen, som under kaptajnens ledelse fik sat en båd i vandet, så de kunne komme væk fra skibet, der nu lå dybt med agterenden. Kort efter de var gået i båden, blev de samlet op af den danske damper E.M. Dalgas, som satte dem i land i København, hvorfra de kort tid senere vendte hjem til Tyskland. Kilde:$.AVISARTIKEL: (avis og dato kendes ikke) Engelske torpedojagere sænker tysk armeret hjælpeskib i Kattegat. Af besætningen på 81 mand dræbtes 30, 17 blev reddet af danske dampere og resten menes optaget af engelske Torpedojagere. En hårdt såret tysker landsat i Helsingør. Den danske damper E. M. Dalgas har kl 15.30 landsat en hårdt såret tysk marinesoldat, overkanoner Reiper, som er reddet fra en sænket tysk hjælpeskib. Hans højre hånd var knust og måtte amputeres, og han var ramt af granatsplinter i maven. Udenrigsministeriets officelle melding: De danske dampere Tronhjem og E.M. Dalgas har idag indbragt henholdsvis 1 og 15 tyske marinesoldater til Helsingør og København. Mange af de reddede er sårede og er kommet under hospitalsbehandling. Kaptajn Launterbachs (fra den sænkede skib) beretning: Hjælpeskibet "Marie" af Flensburg på ca 1500 brt omringet og sænket af 9 engelske torpedojagere med mange sårede og døde mænd. Der var 81 ombord og jeg regner med at 30 er dræbt og 16 er reddet af danske skibe og resten er formodentlig i engelsk fangeskab. (I følge Kaptajn Launterbachs raport af 6.11.1917 sejlede skibet fra Stettin 30.10.1917 som norsk damper "Knud") Kilde:$.Berlingske Politiske og Advertissements Tidende 1917 (Nedenstående er overskrifter, hvor artiklen ikke er med her) Fredag aften, 2. november En søtræfning udfor Hallands Kyst I tre timer imorges hørtens voldsom Kanonade udfor Halmstad. Taage hindrede Iagttagelser. Fra vor Korrespondent. Halmstad, Fredag. Efter alt at dømme har der imorges udfor Hallandskysten staaet en større søtræfning. Fra Tyl"n tæt udenfor Halmstad har man fra Fyret iagttaget en til Tider enddog meget heftig Kanonade, der hørtes ude fra Havet i sydlig Retning. Vejret var imidlertid meget taaget, og dette gjorde det umuligt at se noget, saa meget mere, som Træfningen abenbart fandt sted i ret betydelig afstand. De første Skud, der lød meget svagt, hørtes lidt før Kl. 7. Kanonaden tiltog jævnt indtil Halvottetiden, hvor Skudene faldt med kun faa <jeblikkes Mellemrum. Skudene hørtes nu betydeligt skarpere, men dog stadig fra stor Afstand. Derefter faldt Skuddene atter spredt, men ved Halvnitiden tiltog Kanonaden atter, og mellem Kl. 8.45 og 9 var den så heftig, at Husene på <en og for Resten ogsaa inde på Fastlandet rystede stærkt. I Løbet af et Kvarter faldt der over Hundrede Skud, og efter alt at dømme, var det meget svært Artilleri, der var i Aktivitet. Efter Nitiden aftog Skydningen atter, og ved Halvtitiden lød der kun ganske enkelte Skud. H. Lørdag morgen, 3. november Ca. 40 Omkomne ved Søtræfningen igaar i Kattegat. Søkampen ved Kullen. Engelske torpedojagere har sænket en stor tysk armeret Damper og 3 Trawlere. Betydeligt Tab af Menneskeliv. Sidste Nyt: Søtræfningen igaar i Kattegat. Det er en engelsk U-Baad, der har skudt Hjælpeskibet og Trawlerne isænk. Lørdag aften, 3. november Søtræfningen i Kattegat. Reddet tysk Skibsbesætning indkommet til Falkenberg. Den paastaar at have set 4 engelske Krydsere. Søndag morgen, 4. november Søtræfningen i Kattegat. Har der fundet flere Fægtninger sted? Den tyske Kaptajn saaret. Interview med det tyske Mandskab. Søtræfningen i Kattegat. Et hjælpeskrydser og 10 bevæbnede trawlere ødelagt 64 fanger London, 3de Novmber. RB Admiralitetet meddeler: Yderligere Rapporter er nu indløbne fra vore Styrker der operer i Kattegat. Vi har ødelagt et tysk Hjælpeskib der var armeret med 6 tommers Kanoner, og ti bevæbnede Patrouille-fartøjer. 64 Fanger er blevne reddede af vore Skibe. Der meldes ingen engelske tab. Søndag aften, 4. november Søtræfningen i Kattegat og den engelske Marinepolitik. Mandag morgen, 5. november Søtræfningen i Kattegat Den officielle tyske melding Berlin, 4de November. RB Chefen for Admiralstaben meddeler: Et lille tysk Hjælpeskib, Chef Kaptajnløjtnant af Reserven Lauterbach, er en 2den November i Kattegat efter tappert Forsvar blevet sænket af en Over- magt af seks fjendtlige Krydsere og 9 store torpedojagere. Den engelske Beretning melder at 10 Patrouille-fartøjer er blevet ødelagte. Dette svarer ikke til Kendsgerningerne. Bortset fra det nævnte Hjælpeskib savnes ingen tyske Krigsskibe. Tirsdag aften, 6. november Søtræfningen i Kattegat En Kommentar i "Le Temps" Fra vor Korrespondent. Paris, Tirsdag. I sine Kommentarer til Søtræfningen i Kattegat skriver "Le Temps", at de danske Damperes Redning af de skibbrudne tyske Søfolk beviser, at Danskerne har opført sig som sande Sømænd, der har Respekt for Havets Love, og tillige viser det, at Danskerne ikke undgælder ondt med ondt. F.v.J. Kilde:$.Allan Jensen http://vrag.dk (feb 1999) DEN TYSKE TRAWLERFL<DE I KATTEGAT 2.11.1917 & 15.4.1918. På grund af krigen var en del af den Tyske Nordsøfiskeflåde trukket ind i Kattegat, hvor de var nemmere at beskytte imod fjendtlige angreb. Den Tyske hær var travlt beskæftiget på den tid ,og det var af stor betydning at der blev skaffet proteinrig kost til de mange Tyske soldater ved fronten ,tørret torsk var en vigtig del af kosten , såvel for soldaterne som for den forarmede civilbefolkning , dette var Englænderne udmærket klar over , så de sænkede gerne Tyske fiskeskibe når lejligheden bød sig , under påskud af at der var tale om

vagtskibe eller mineryddere ,for uden mad og drikke . Englænderne foretog flere togter ned i Kattegat fra efteråret 1917 og til krigens slutning , dels for at rekognoscere , men også for at lægge størst muligt pres på de i forvejen trængte Tyskere , det gjorde de bl.a. ved at lægge flere minespærringer ved Skagen og Læsø , dette var ikke ufarligt da også Tyskerne patruljerede her bl.a. med ubåde . I et tilfælde , d. 2.11.1917 havde Englænderne samtidig held til at sænke en Tysk hjælpekrydser og otte trawlere , og et halvt år efter, d. 15.4.1918 måtte ti Tyske trawlere lide samme skæbne . Ved denne lejlighed var det nær kommet til kamp , fordi 3 trawlere der flygtede ned gennem Øresund , meldte det passerede til en Tysk krydser og to ubåde som lå ved Helsingør , disse opnåede dog ikke kontakt med de Engelske skibe . Der skulle gå mange år før nogen igen interesserede sig for de sunkne skibe , men i dag er flere af dem blandt Kattegats populæreste vrag . Jeg har her forsøgt at give et indtryk af , dels hvad der skete dengang , hvilke skibe det drejer sig om og hvor de befinder sig i dag . Vragene er identificeret på baggrund af fund som jeg selv og andre dykkere har gjort gennem årene , i de fleste tilfælde har enten skibsklokken eller byggepladen fastslået identiteten , men også skibstyper samt godkendelsesmærker i lanterner og kompas har jeg brugt , kun i tre tilfælde har jeg efter opmålinger navngivet vragene med kvalificerede gæt. (c)Rettet den 07/12-2000. ANDERS CLAUSEN ### Svensk kildeopdatering fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L1934:4169 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 01-01-1934 **Kildens position (WGS84):** 56:29,727N 12:11,428E [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/dd067214-0df0-4aa5-aed0-d6e5a40f4579) ### Dansk sammendrag af opdateringen Det tyske krigsfartøj Kronprinz Wilhelm, officielt også betegnet Hilfsschiff K, blev oprindeligt bestilt som passager- og fragtskib af Stettin-Riga Dampschiffgesellschaft, men byggeriet blev standset under Første Verdenskrig. Den kejserlige marine overtog det næsten færdige skib i 1915 og lod det ombygge i Kiel med pansring af dæk, maskine og kedelrum samt fire 10,5 cm kanoner for og agter og torpedoer. I januar 1916 grundstødte det i dårligt vejr ved Ölands sydspids under patruljering efter britiske ubåde. For ikke at afsløre bevæbningen afslog besætningen først hjælp, kastede sandballast og kostbart kul over bord og kom fri med støtte fra to torpedobåde. Efter reparation sænkede skibet i august samme år en ubåd omkring syv sømil sydøst for Anholts fyrskib. Den 30. oktober 1917 afgik Kronprinz Wilhelm efter kulindtagning i Swinemünde under dække af at være den norske damper Knud. Den 2. november mødte skibet i Kattegat en styrke, som først blev antaget for tysk Øresundsbevogtning, men viste sig at være britiske destroyere under kaptajn Dutton på Parker. Briterne lagde sig på begge sider og krævede nationaliteten vist. Kronprinz Wilhelm hejste den tyske krigsmarinefane, drejede for at gøre sig til et mindre mål og åbnede ild. Den første britiske salve ramte broen, radiohytten, maskinen og kedelrummet, mens næste salve antændte beredskabsammunition ved den agterste kanon. Skibet brød i brand, og mange sprang over bord. Briterne standsede beskydningen for at bjærge de skibbrudne; anslået 31 blev taget op af dem. Yderligere 17 undslap i en redningsbåd og blev bjærget af en damper på vej mod København. Ved forliset omkom 33, og flere døde senere af deres kvæstelser. Vraget ligger kølret på cirka 42 meters dybde mellem Anholt og Kullen, sydøst for Stora Middelgrund, og beskrives som omtrent 77 x 11 meter. Det rejser sig cirka otte meter ved stævnen og fire-fem meter agter. Et anker hænger i klydset, kanoner og løs ammunition ligger på dækket, og granattræffere har efterladt store huller. Broen er gennemskudt og sammenstyrtet, mens lastrummet indeholder store mængder firkantede klinker. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Fartygslämning, troligen ca 77x11 m. Står kölrätt på ca 42 m dj, vraket är ca 8 m h i fören och ca 4-5 m h i aktern. I fören hänger ett ankare ut ur sitt klys och strax bakom ankarspelet finns en plattform där en stor kanon står och pekar mot vattenytan. Granater och annan ammunition ligger utspridd på däck. Längre akterut finns några stora hål i däcket, orsakade av de granater som träffade fartyget strax innan det sjönk. När man simmar vidare passerar man lastrummet, där det ligger en massa fyrkantiga klinkers. Bryggan är rejält sönderskjuten och sammanfallen. Mellan bryggan och aktern finns ytterligare ett stort gapande hål, förmodligen ett lastrum. Längst akterut finns ännu en stor kanon med massor av lös ammunition runt om. Det tyska krigsfartyget Kronprinz Wilhelm förliste 1917-11-02 efter att ha sänkts av engelska jagare. 33 personer omkom vid förlisningen och ytterligare flera avled i efterhand av skador från den korta striden. **Alternative navne:** - Hilfsshiff K - KRONPRINZ WILHELM **Orientering:** Kattegatt, mellan Anholt och Kullen, SO om Stora Middelgrund SO Kattegatt utanför Hallandsåsen, sjökort 102. Torekov är ett bra utgångsläge för dykningar på vraket. 56,29,717N12,11,441 O DGPS Vraket ligger på deccakoordinaterna F.2.05 - F.70.84. **Placering:** Under vand **Tradition:** Historik: Tyskt krigsfartyg. Vraket beställdes av Stettin-Riga Dampschiffgeselschaft, ett rederi som bedrev passagerar- och fraktfart i Ryssland och de baltiska staterna. Första

världskriget satte emellertid stopp på trafiken och arbetena på det nästan färdigbyggda fartyget ställdes in. 1915 övertog den kejserliga marinen fartyget. Man förde det till det kejserliga varvet i Kiel, där man byggde om det för krigstjänst. Däck, maskin och pannrum bepansrades. P.g.a. trängsel blev emellertid pansaret i pannrummet bara hälften så tjockt som avsett. Bestyckningen blev fyra 10,5 cm kanoner i fören och aktern, samt torpeder. I januari 1916 patrullerade fartyget tysk, svensk och dansk kust på jakt efter engelska ubåtar. Vid Öland mötte man dåligt väder och gick fartyget på grund vid Ölands södra udde. Hjälp avböjdes eftersom man inte ville avslöja att det var fråga om ett beväpnat fartyg. Efter att ha dumpat delar av sandballasten och en del av det dyrbara kolet lyckades man, assisterad av två torpedbåtar, ta sig av grundet. Kronprinz Wilhelm återvände till Kiel, där man kunde konstatera att skadorna var så allvarliga att fartyget behövde repareras i docka. Kronprinz Wilhelm, eller Hilfsshiff K (hjälpfartyg K) som fartyget döptes om till, var i augusti redo att fara på uppdrag igen, och ca 7 sjömil SO om Anholts fyrskepp fick man syn på en ubåt, som man lyckades sänka. Annars var det mest patrulluppdrag i Kattegatt och konvojtjänst i Östersjön som stod på schemat och där väntade ständigt de engelska ubåtarna på att sätta de tyska fartygen i brand. 1917 fortsatte Kronprinz Wilhelm patrullera i Kattegatt. Efter ett par turer som eskortfartyg lades fartyget under några månader i malpåse, innan det fick sitt sista uppdrag. Förlisningsförlopp: 1917-10-30 fick Kronprinz Wilhelm ett nytt uppdrag. Efter att ha tagit ombord kol i Swinemünde gav man sig ut på Östersjön med en skenbar identitet som norska ångaren Knud. 1917-11-02 gick hon sitt öde till mötes. I Kattegatt siktade man en styrka på kontrakurs, och trodde först att det var den tyska Öresundsbevakningen som kommit för att möta dem. När man kom närmare märkte man istället att fartygen var brittiska jagare, under ledning av kapten Dutton på jagaren Parker. Britterna lade sig på var sin sida om ångaren och signalerade att den skulle visa sin nationalitet. Som svar hissade man Krigsmarinens flagga samtidigt som man girade åt sidan för att utgöra så liten måltavla som möjligt. Man avfyrade även en kanonsalva, som inte gjorde någon betydande skada, men som fick britterna att dra sig tillbaka något innan de besvarade elden. Första salvan träffade brygga, radiohytt, maskin och pannrum, och en granat från den andra salvan träffade beredskapsammunitionen vid det aktre kanontornet. Kronprinz Wilhelm började brinna, och många av de besättningsmän som inte dödats vid explosionen hoppade i vattnet i panik. I stället för att fortsätta beskjutningen började de brittiska fartygen samla upp de som övergett det brinnande fartyget, varefter styrkan lämnade platsen. De som var kvar ombord på Kronprinz Wilhelm lyckades rädda sig i en livbåt och bärgades av en ångare på väg mot Köpenhamn. 17 man var i livbåten, och man uppskattar att 31 man plockades upp av britterna medan 33 dog. Dagarna efter dog ytterligare flera besättningsmän av de skador de ådragit sig under den korta striden. I litteraturen sammanblandas ibland Kronprinz Wilhelm, eller K, som var fartygets officiella beteckning, med Kronprinz Wilhelm, som byggdes samma år i Stettin men som sänktes i Scapa Flow 1919. **Vegetation:** Havsnejlikor **Antikvarisk vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Anbefalet vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Aktualitet:** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse **Undersøgelsesstatus:** Lokationen er ikke undersøgt **Skadestatus:** Ikke registreret som beskadiget **Egenskaber:** - Framdrivning: Maskin - Material: Järn/stål **Skriftlige kilder:** - Litteraturhänvisning: Dyk 79, 80 nov 2001 - Dyk! nr 3 1995 - Internet - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologiskt arkiv (SMA) - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 92:015 **Publiceret:** 12-12-2021 **Senest ændret:** 12-12-2021 **Registreringsgrundlag:** Sjökort **Målemetode:** Manuell inprickning **Positionsfejlmargin:** 10 m **Indlæsningsusikkerhed:** 25 m ### Kildeopdatering fra UKHO / EMODnet **Registrering:** UKHO 76736 **Hentet:** 01-10-2026 **Kilde:** UK Hydrographic Office via EMODnet Human Activities. **Dansk AI-referat** En oplysning dateret 6\. oktober 2010 angiver, at et vrag med påskriften 32 m er vist på et svensk elektronisk søkort ved 56°29,682′ N, 12°11,370′ Ø \(datumkode WGD\)\. Kilden anfører desuden værdierne 30 for »depth« og 38 for »water_dept« uden at afklare deres nærmere betydning\. Vragets identitet og en fysisk verificering af positionen fremgår ikke\. [UKHO 76736\: Unavngivet UKHO\-vrag 76736] (/vrag/2693/kilder/590d01df-a4a0-4a8a-89c2-818f7ecbe395?revision=6880a839-f40f-4924-be29-60a2981b5c4c) — originaloplysninger, kildehenvisning og licens. Contains public sector information licensed under the Open Government Licence v3\.0\.
[maritime-590d01dfa4a04a8a89c2818f7ecbe395-6880a839f40f4924be2960a2981b5c4c-reference]: #
[maritime-590d01dfa4a04a8a89c2818f7ecbe395-6880a839f40f4924be2960a2981b5c4c-summary]: #

Sidst rettet af: twm Dato: 01-10-2026

Billeder (1)

